

ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI MÁDENIYAT HÁM TURIZM
MINISTRILIGI

ÓZBEKSTAN MÁMLEKETLIK KÓRKEM-ÓNER HÁM MÁDENIYAT
INSTITUTI NÓKIS FILIALI

KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANLAR BAĞDARLAMASI HÁM
BAHALAW KRITERIYASI

60211100 – Aktyorliq kórkem-óneri (drama teatri hám kino aktyorliğı
kórkem-óneri)
tálim bağdarı ushin

1. Aktyorliq sheberliğı páni boyınsha
2. Saxna sózi hám ayaq-oyını pánleri boyınsha

Nókis-2023

Bag'darlama O'zbekstan mam'leketlik k'orkem-oner ham mad'eniyyat instituti
Nokis filiali K'orkem, o'qiw-metodikaliq ke'nesinde k'orip sh'ig'ulgan ham maqu'llangan.
2023-ji _____-sanli majlis bayani.

D'uziwshiler:

L.Urazmbetova - O'ZMK'OMI "Rejissura ham aktyor sheberligi"
kafedra boshliqi, docent

G.Bekniyazova - O'ZMK'OMI "Rejissura ham aktyor sheberligi"
kafedra assistent-o'qituvshisi

Pikir bildiruvshiler:

M.Ismailova - O'ZMK'OMI "Rejissura ham aktyor sheberligi"
kafedra docenti

B.Nazarimbetov - Qaraqalpaqstan'ga xizmet k'orsetken artist

Kirisiv

60211100 – Aktyorliq k'orkem oneri (drama teatri ham kino aktyorliqi k'orkem oneri) bakalavriyat talim bag'darima kiretugin abiturientlerdin k'aspiplik (doretivshilik) imtixami bag'darlamasi hujjetlerdi qabillaw ham kiriw imtixanlar "O'zbekstan Respublikasi Joqari oqiw omillarima qabillaw qag'iydalar"na muvapiq o'tkeriledi

Qanigelik boyinsha kiriw imtixanlar har bir qanigelik ushin amal'gan qabillaw talaplarina muvapiq turde o'tkeriledi.

Qanigelik boyinsha imtixan o'tkeriliwini izbe-izligi har bir Joqari oqiw omimini qabillaw komissiyasi tarepinen ornatiladi ham har jili qabillaw qag'iydalarini k'orsetiledi.

O'zbekstan mam'leketlik k'orkem-oner ham mad'eniyyat institutuna kirip atirganlarga jil dawaminda ham imtixanlar aldinan konsultaciyyalar o'tkeriledi. Konsultaciyyalardin maqseti qabillawdin shartleri menen tanistiriw, sol joqari oqiw ornama kiriwdi qalewshilerdin qabiletin ham tayarliq darejesin aniqlaw bolip tabladi. Konsultaciyyalar dawaminda pedagoglar, abiturientlerdi taqlagan qanigeligine oqituv mumkinshiligine qaray, oz usmislarni beredi.

60211100 Aktyorliq k'orkem oneri (drama teatri ham kino aktyorliqi k'orkem oneri) bakalavriyat talim bag'darima oqiwga kirip atirganlar, doretivshilik ham sh'olkemlestirivshilik jumislarga qabiletli ham de joqari doretivshilik, atqarivshiliq, sh'olkemlestirivshilik, bag'dardagi pikirlew qabiletine, shig'arman taqlaw ham saxnalastirilwinda zarur tareplerdi biliw, tusiniw, seziv qabiletine iye bolwi kerek.

P'anni' maqseti ham waziypalari

60211100 Aktyorliq k'orkem oneri (drama teatri ham kino aktyorliqi k'orkem oneri) bakalavriq talim bag'darında k'aspiplik (doretivshilik) imtixanlar abiturientlerdin aktyorliq sheberligi qabiletin doretivshilik sinaqlar arqali panlerden doretivshilik ham de ameliy konlikpe ham tajiriybelerin aniqlaw maqsetinde o'tkeriledi.

P'anni' waziypası – abiturientlerdi usi taraw boyinsha zamanagoy talim metodlari arqali sinap k'oriw, rol koncepciyasini, onim atqarip atirgan materialnan janr, xarakter, anlatpalıq qurallardan paydalanıp atirganlıgını aniqlawdan ibarat.

Abiturient bilimine qoyilatu'gn talaplar

Aktyorliq sheberligi paninen abiturient doretivshilik qabiletke iye bolwi. K'orkem oner haqqında tusimikke iye bolwi kerek. Abiturienttin doretivshilik potenciyali ham saxnalıq go'zallıqi (insaniy tarimlılıqi, qasiyetleri, tabiyati, jasi, sirtqi k'orimisi, jag'mılılıqi ham ishki mad'eniyyati, turmishliq tajiriybesi, oylarınin ren-

Kirisiv

bärenligi, täsirshenligi, ömirdegi waqıya häm hädiyseleрге münäsibeti häm olardı saxnada säwlelendire alıw potentsialı) bolıwı kerek. Ayaq-oyın, plastika päninen imtixannan ötip atırğan abiturient ayaq-oyını, plastika pänı boyınsha ämeliy sinaqtan ötkeriledi. Onıń ayaq-oyını, muzikalı-rıtmikalıq häm plastikalıq maǵlıwmatlarǵa iye ekenligi tekseriledi.

Saxna sözi boyınsha abiturienti sinap köriw дәwirinde saxna sözi kafedrası pedagogları tärepinen onıń dawısı häm söylewın tekseriwı ämeliy tarızde ötkeriledi. Salamat dawıstın bar ekenligi, aytlıwdın tazalıǵı, tuwrılıǵı, ötkirliǵı, anıqlıǵı (söylew aǵzalarındaǵı organikalıq häm organikalıq bolmagan kemshiliklerdin joqlıǵı üyreniledi). Saxna sözi – oqıwǵa kirip atırğan shaxstı dóretiwshilik meyilin anıqlawǵa, teatr häm kino salasında keleshekte söylewi boyınsha bilimlerin durıs islete alıwına, tiykarǵı kónlikpelerge dıms orientaciya qıla alıwın anıqlawǵa mümkinshilik jaratadı.

Ayaq-oyını päninen imtixannan átip atırğan abiturient ayaq-oyını, plastika pänı boyınsha ämeliy sinaqtan ötkeriledi. Onıń ayaq-oyını, muzikalı - ritmikikalıq häm plastikalıq maǵlıwmatlarǵa iye ekenligi tekseriledi.

Kaspiplik (dóretiwshilik) imtixanlar tómendegi kriteriya tiykarında

bahalanadı:

Nö	Talaptın mazmunı	Maksimal ball
1.	Abiturientin dóretiwshilik potentsialı häm saxnalıq gózzallıǵı (insaniy tartımlılıǵı, qásiyetleri, tábiyatı, jası, sırtqı körinisi, jaǵmılıǵı häm ishki mádeniyatı, turmıshq tájiriybesi, oylarınń reń-bärenligi, täsirshenligi, ómirdegi waqıya häm hädiyseleрге múnäsibeti häm olardı saxnada säwlelendire alıw potentsialı)	8
2.	Abiturientin saxnalıq gózzallıǵı – insaniy tartımlılıǵı, jaǵmılıǵı, denenin kemshilikleri joqlıǵı, boyının uzınlıǵı	5
3.	Dünyaqarası (sociallıq, mádeniy, tarawǵa tiyisli bilimler dárejesi)	5
4.	Saxna mádeniyatı	5
5.	Atqarıw metodi häm sheberligi (qosıq, gázzel, monolog, tımsal)	20
6.	Atqarıw sheberligindegi täsirshenligi, tábiyiyliǵı, ózine tanlıǵı	5
7.	Sezgi (köriw, esitiw häm anlaw) qábileti	5
8.	Abiturientin saxnalıq qıyalları – ómirlik (real) ortalıqta, túrli shárayatlarda abiturientin berilgen jaǵdayda qabarman ornında ózim kóre alıw potentsialı	5

9.	Abiturientin saxnalıq fantaziyası – haqıyqı ómirde bar bolmagan, itimaldan uzaq bolgan (irreal) shárayatlarda ózin kóre alıw qábileti	5
10.	Abiturientin plastikası (elegant háreket, dene háreketleriniń anılapalı täsirshenligi, maǵanahlıǵı)	5
11.	Abiturientin improvizatsiyaga beyimligi. Etyud atqarıwı (ómirden alınǵan bir waqıyama dialoǵıarsız, predmetsiz, háreket penen atqara alıwı). Adep-ıkrami, mámile häm estetikalıq talǵamı	5
12.	Qaraqalpaq, ózbek ayaq-oyın mekteplerinin háreketleriniń úlgiler atqarıwı. Ayaq-oyında saxna mádeniyatı	10
13.	Atqarılǵan ayaq-oyının talap boyınsha durıs tańlanganlıǵı, Atqarılǵan ayaq-oyın mazmunlıǵı, Atqarılǵan ayaq-oyın kostyumlar menen atqarılǵanlıǵı, Muzikam esitiwi, ritmge tısuwi. Abiturientin plastikasi, mimikasi, Atqarıw sheberligi elegantlıǵı	10
Jami:		93

Saxna sözi häm ayaq-oyın pänleri boyınsha

Nö	Talaptın mazmunı	Maksimal ball
1.	Aytlıwdın tazalıǵı, tuwrılıǵı, ötkirliǵı, anıqlıǵı (söylew aǵzalarındaǵı organikalıq häm organikalıq bolmagan kemshiliklerdin joq ekenligi)	10
2.	Dawıstın salamatlıǵı häm sıngırılısı	10
3.	Sözdin anılapalıǵı häm täsirliǵı (sózlik esitiw qábiletinń harlıǵı)	8
4.	Kórkem sóz atqarıwshılıǵı sheberligi (qosıq, gázzel, tımsal, monolog häm prozalıq satirikalıq shıǵarma)	8
5.	Kórkem häm poeziyalıq shıǵarmalardaǵı fantaziyanıń bur ekenligi (oqıw sawatxanlıǵı)	10
6.	Qaraqalpaq, ózbek ayaq-oyın mekteplerinin háreketleriniń túlgiler atqarıwı. Ayaq-oyında saxna mádeniyatı	4
7.	Atqarılǵan ayaq-oyının talap boyınsha durıs tańlanganlıǵı, Atqarılǵan ayaq-oyın mazmunlıǵı.	4
8.	Atqarılǵan ayaq-oyın kostyumlar menen atqarılǵanlıǵı, Muzikam esitiwi, ritmge tısuwi.	4
9.	Abiturientin plastikasi, mimikasi, Atqarıw sheberligi elegantlıǵı	5
Jami:		63

Kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlardı ótkeriw tártibi

60211100 - Aktyorlıq kórkem óneri (drama teatri hám kino aktyorlıǵı kórkem óneri) baǵdanna hújjet tapsıǵan abituriyent keste tıykarında belgilengen kúnderde aktyorlıq sheberlıǵı, saxna sózi hám ayaq-oyın **pánlerinen birden-bir dóretiwshilik** imtixan ótkeriwshi toreshiler aǵzalarınan ibarat (barlıq pánlerden bir komissiya aǵzaları toparı dúziledi, sebebi "aktyorlıq sheberlıǵı" nı specific táreplerin esapqa alǵan halda aktyorlıq sheberlıǵı oqıwshısı menen birgelikte abituriyentti vokal hám saxna sózi boyınsha qábiletleri tekseriledi) toparga dóretiwshilik imtixanın tapsıradı. Qabıllaw komissiyası tárepinen qábilestirilgen toparlar 30 dana abituriyentlerden ibarat bolıp, dóretiwshilik imtixan toparları boyınsha ótkeriledi. Kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar arnawlı qurallar menen úskenelengen auditoriyalarda bolıp ótedi.

Kásiplik (dóretiwshilik) imtixan bashlıǵı, kurs alıwshı pedagog, sóylew, vokal hám de ayaq-oyın qámigelerinin tekseriwshi menen ótkeriledi. Salammat dawıstın barlıǵı, dóretiwshilik potentsialıǵa iye ekenlıǵı, organikalıq jetispewshiliklerinin joq ekenlıǵı úyreniledi.

Apellyaciya tártibi

Abituriyentler tárepinen kásiplik (dóretiwshilik) imtixan nátiyjeleri boyınsha institut qabıllaw komissiyasının apellyacyalar menen islew komissiyasına nátiyjeler daǵazalangan kúnnen baslap 24 saat dawamında murájaát etiwı múmkın.

Murájaát mazmunında tek óziniń balları haqqında bolsa qabıl etiledi, biraq basqa abituriyentler haqqında jazılǵan shaǵım arızaları qabıl etilmeydi.

1. Abdullayeva M. "Dramatik teatr va kinoda aktyorlik mahorati" – "Tafakkur qanoti" nashriyoti-T.: 2014.
2. Qobilov N. "Aktyorlik mahorati" - Navro'z nashriyoti-T.:2020.
3. Tangriyeva D, Mirzaev B. "Aktyorlik mahorati" – Fan ziyosi nashriyoti-T.:2022.
4. Djon Benedikt. "Aktyorning o'z ustida ishlashi" (K.S.Stanislavskiy) - 2-qism. Routledge .2008.
5. Lenard Petit "For the Actor" ("Aktyor texnikasi")– Taylor & Francis , 2009.
6. Maxmudov J. Maxmudova X."Aktyorlik mahorati " T.:Lesson Press" nashriyoti, 2016y.
7. Stanislavskiy K. S. "Aktyorning o'z ustida ishlashi". T.Xo'jayev tarjiması.– T.: (qayta nashr) Badiiy adabiyot, 2010.
8. To'lxo'jayeva M.T-"Teatr tanqidchiligi"- "San'at" jurnali nashriyoti; T.:2015.

Internet saytlari

1. www.ziyounet.uz
2. www.infocom.uz
3. www.uzreport.com